

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Tiedonhallintalautakunta
Informationshanteringsnämnden

Rekommendation om utarbetande av en beskrivning av handlingars offentlighet

Nämnder

Finansministeriets publikationer – 2020:36

Finansministeriets publikationer 2020:36

Rekommendation om utarbetande av en beskrivning av handlingars offentlighet

Finansministeriet

ISBN PDF: 978-952-367-301-4

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsinki 2020

Presentationsblad

Utgivare	Finansministeriet	1.4.2020	
Författare	Informationshanteringsnämnden		
Publikationens titel	Rekommendation om utarbetande av en beskrivning av handlingars offentlighet		
Publikationsseriens namn och nummer	Finansministeriets publikationer 2020:36		
Diarie-/ projektnummer	VN/1465/2020	Tema	Nämnder
ISBN PDF	978-952-367-301-4	ISSN PDF	1797-9714
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-301-4		
Sidantal	22	Språk	Svenska
Nyckelord	informationshanteringsnämnden, lagen om informationshantering, nämnder, handlingar, informationshantering, offentlig förvaltning, handlingars offentlighet		
Referat	<p>Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (informationshanteringslagen, 906/2019) och de lagar som har samband med den trädde i kraft 1.1.2020. Lagen innehåller bestämmelser om hur offentlighetsprincipen och kraven på god förvaltning ska iakttas i myndigheternas informationshantering. Lagen innehåller dessutom bestämmelser om genomförande av interoperabiliteten hos informationssystem. Informationshanteringslagen innehåller i egenskap av allmän lag bestämmelser som berör hela den offentliga förvaltningen och som gäller organiseringen och beskrivningen av informationshanteringen, informationsresursernas interoperabilitet, upprättandet av tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser samt tillgodoseende av informationssäkerheten.</p> <p>Informationshanteringslagen gäller informationsmaterial som består av handlingar eller uppgifter av vilka man kan skapa handlingar. Regleringen gäller således det informationsmaterial och de handlingar på vilka offentlighetslagen tillämpas. Lagen om informationshantering tillämpas på informationshantering och användning av informationssystem då myndigheter behandlar informationsmaterial.</p> <p>Syftet med denna rekommendation är att stöda dem som tillämpar lagen i utarbetandet och utnyttjandet av en beskrivning av handlingars offentlighet. Informationshanteringsenheterna ska under 2020 göra upp en sådan beskrivning av handlingars offentlighet som avses i informationshanteringslagen.</p> <p>Informationshanteringsnämnden godkände rekommendationen 2020-02-11.</p>		
Förläggare	Finansministeriet		
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: vnjulkaisumyynti.fi		

Kuvailulehti

Julkaisija	Valtiovarainministeriö	1.4.2020	
Tekijät	Tiedonhallintalautakunta		
Julkaisun nimi	Rekommendation om utarbetande av en beskrivning av handlingars offentlighet (Suositus asiakirjajulkisuuskuvauksen laatimisesta)		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtiovarainministeriön julkaisuja 2020:36		
Diaari/hankenumero	VN/1465/2020	Teema	Lautakunnat
ISBN PDF	978-952-367-301-4	ISSN PDF	1797-9714
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-301-4		
Sivumäärä	22	Kieli	Ruotsi
Asiasanat	tiedonhallintalautakunta, tiedonhallintalaki, lautakunnat, asiakirjat, tiedonhallinta, julkinen hallinto, asiakirjajulkisuus		
Tiivistelmä	<p>Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (tiedonhallintalaki, 906/2019) sekä siihen liittyvät lait tulivat voimaan 1.1.2020. Laissa säädetään julkisuusperiaatteen ja hyvän hallinnon vaatimusten toteuttamisesta viranomaisten tiedonhallinnassa. Lisäksi siinä säädetään myös tietojärjestelmien yhteentoimivuuden toteuttamisesta. Yleislakina tiedonhallintalaki sisältää koko julkista hallintoa koskevat säännökset tiedonhallinnan järjestämisestä ja kuvaamisesta, tietovarantojen yhteentoimivuudesta, teknisten rajapintojen ja katseluyhteyksien toteuttamisesta sekä tietoturvallisuuden toteuttamisesta.</p> <p>Tiedonhallintalaki kohdistuu tietoaineistoihin, jotka koostuvat asiakirjoista, tai tiedoista, joista voidaan muodostaa asiakirjoja. Siten sääntely koskee niitä tietoaineistoja ja asiakirjoja, joihin sovelletaan julkisuuslakia. Tiedonhallintalakia sovelletaan tiedonhallintaan ja tietojärjestelmien käyttöön viranomaisten käsitellessä tietoaineistoja.</p> <p>Tämän suosituksen tavoitteena on tukea lain soveltajia asiakirjajulkisuuskuvauksen laatimisessa ja hyödyntämisessä. Tiedonhallintayksikköjen on laadittava vuoden 2020 aikana tiedonhallintalaissa säädetty asiakirjajulkisuuskuvaukset.</p> <p>Tiedonhallintalautakunta hyväksyi suosituksen 11.2.2020.</p>		
Kustantaja	Valtiovarainministeriö		
Julkaisun jakaja/myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of Finance		1 April 2020
Authors			
Title of publication	Rekommendation om utarbetande av en beskrivning av handlingars offentlighet (Recommendation on drawing up document publicity descriptions)		
Series and publication number	Publications of the Ministry of Finance 2020:36		
Register number	VN/1465/2020	Subject	Board
ISBN PDF	978-952-367-301-4	ISSN (PDF)	1797-9714
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-301-4		
Pages	22	Language	Swedish
Keywords	information Management Board, Information Management Act, boards, documents, information management, public administration, publicity of documents		
<p>Abstract</p> <p>The Act on Information Management in Public Administration (Information Management Act, 906/2019) and the related acts entered into force on 1 January 2020. The Act lays down provisions on the implementation of the principle of public access to official documents and the requirements of good governance in the information management practices of public authorities. It also lays down provisions on the implementation of interoperability of information systems. As a general act, the Information Management Act contains provisions on the organisation and description of information management throughout the public administration, the interoperability of information pools, the implementation of technical interfaces and viewing access and the implementation of information security.</p> <p>The Information Management Act applies to datasets consisting of documents or information that can be used to produce documents. The regulation therefore applies to datasets and documents subject to the Act on the Openness of Government Activities. The Information Management Act applies to information management and the use of information systems when the authorities process datasets.</p> <p>The objective of this recommendation is to support the application of the Act in the preparation and utilisation of document publicity descriptions. Over the course of 2020, information management units will draw up document publicity descriptions as provided for in the Information Management Act.</p> <p>The Information Management Board approved the recommendation on 11 February 2020.</p>			
Publisher	Ministry of Finance		
Distributed by/ Publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: vnjulkaisumyynti.fi		

Innehåll

1	Inledning	7
2	Vad är en beskrivning av handlingars offentlighet?	8
3	Rekommendationen i relation till övriga rekommendationer för informationshantering	9
4	Upprätta beskrivning av handlingars offentlighet	10
5	Ansvar för upprättande av beskrivning av handlingars offentlighet	11
6	Innehållet i beskrivning av handlingars offentlighet	12
7	Upprätthålla beskrivning av handlingars offentlighet	16
8	Vidareutveckla beskrivningen av handlingars offentlighet	17
9	Checklista för innehållet i beskrivning av handlingars offentlighet	18
Bilagor:	18
	Bilaga 1 Exempel på innehållet i informationslager om personalen samt dess läge i informationssystemen och relation till ärenderegistret	19
	Bilaga 2 Exempel på innehållet i informationslager om vägtrafikillstånd samt dess läge i informationssystemen och relation till ärenderegistret.....	20

1 Inledning

Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (informationshanteringslag, 906/2019) och vissa lagar som har samband med den trädde i kraft 1 januari 2020. I lagen föreskrivs om genomförandet av offentlighetsprincipen och god förvaltningssed i myndigheternas informationshantering. Lagen innehåller också bestämmelser om genomförandet av interoperabiliteten mellan informationssystem. Informationshanteringslagen är en allmän lag som innehåller bestämmelser som gäller hela den offentliga förvaltningen om organisering och beskrivning av informationshanteringen, interoperabilitet mellan informationslagren, genomförande av tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser samt säkerställande av informations säkerheten.

Informationshanteringslagen avser sådana informationsmaterial som består av handlingar eller information varav kan skapas handlingar. Regleringen gäller således sådana informationsmaterial och handlingar på vilka offentlighetslagen tillämpas. Informationshanteringslagen ska tillämpas på informationshanteringen och användningen av datasystem vid myndigheternas hantering av informationsmaterial.

Med stöd av informationshanteringslagen har vid finansministeriet inrättats en sektorövergripande sakkunnigmyndighet, nämligen **informationshanteringsnämnden**. Nämnden ska bedöma och styra vissa informationshanteringsförfaranden samt främja genomförandet av förfarandena och kravöverensstämmelsen inom informationshanteringen och därigenom också säkerställa att de grundläggande rättigheterna, exempelvis offentlighetsprincipen, rättssäkerheten och andra garantier för en god förvaltning, främjas inom informationshanteringen.

Detta dokument är informationshanteringsnämndens rekommendation för upprättande av beskrivningar av handlingars offentlighet. Syftet med rekommendationen är att stödja dem som tillämpar lagen att upprätta och utnyttja beskrivningarna Informationshanteringsenheterna ska upprätta en i informationshanteringslagen föreskriven beskrivning av handlingars offentlighet före utgången av 2020.

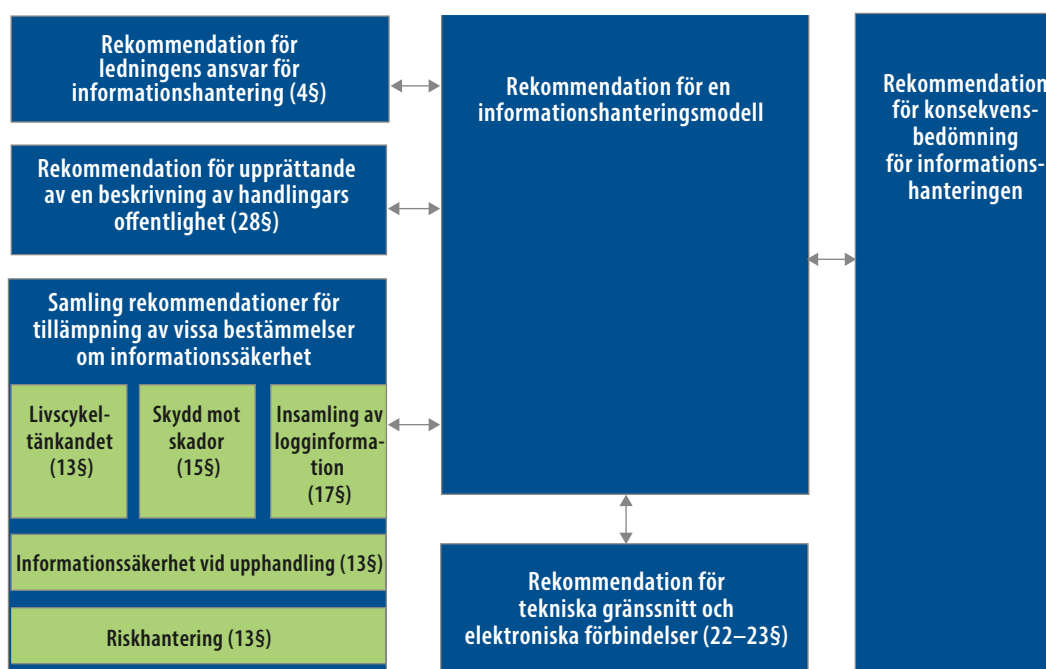
2 Vad är en beskrivning av handlingars offentlighet?

Enligt 28 § i informationshanteringslagen (906/2019) ska en informationshanteringsenhet upprätthålla en beskrivning av de informationslager och ärenderegister som den förvaltar. Syftet med beskrivningen är att genomföra offentlighetsprincipen. Beskrivningen benämns **beskrivning av handlingars offentlighet**.

Beskrivningen av handlingars offentlighet är ett sätt att hjälpa medborgarna att rikta in informationsbegäran rätt. Enligt offentlighetslagen ska en begäran om att få ta del av innehållet i en myndighetshandling individualiseras tillräckligt noggrant så att myndigheten ska kunna utreda vilken handling den avser (*lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet* (621/1999), 13 §). Myndigheten ska bistå den som begär en handling vid individualiseringen av den. Med hjälp av beskrivningen av handlingars offentlig redogör myndigheten också för i vilken omfattning den behandlar information i anslutning till tjänsteproduktion eller ärendebehandling. Möjligheten att få information om myndighetens informationslager bidrar till öppenheten inom förvaltningen.

3 Rekommendationen i relation till övriga rekommendationer för informationshantering

De anvisningar som tagits fram för att underlätta utformningen och utnyttjandet av beskrivningarna av informationshanteringen utgör en modulär helhet av rekommendationer. Beskrivningar av handlingars offentlighet bör utarbetas med hänsyn också till informationshanteringsnämndens andra relevanta rekommendationer enligt figur 1. Rekommendationen för en informationshanteringsmodell är synnerligen viktig också vid utarbetandet av beskrivningar av handlingars offentlighet. Vissa delar av rekommendationerna kan också användas som självständiga anvisningar.

Figur 1: De till informationshanteringslagen anknyttande rekommendationerna för informationshantering.

4 Upprätta beskrivning av handlingars offentlighet

Minimii innehållet för en beskrivning av handlingars offentlighet fastställs i informationshanteringslagen. I lagen föreskrivs inte på vilket sätt eller i vilken form beskrivningen ska ges. I denna rekommendation beskrivs innehållet i en beskrivning som uppfyller de i lagen fastställda kraven. Informationshanteringsenheten kan sedan med stöd av rekommendationen ta fram ett format och förfaranden som bäst betjänar medborgarna och referensgrupperna.

En beskrivning av handlingars offentlighet upprättas med stöd av eventuella tidigare beskrivningar och informationshanteringsenhetens informationshanteringsmodell (se separat rekommendation), som är en beskrivning av verksamhetsmiljöns informationshantering.

Beskrivningen av handlingars offentlighet upprättas för att tillgodose medborgarnas behov. Den ska upprättas med särskild hänsyn till att informationen är klar och begriplig för medborgarna. Beskrivningen ska vara tillgänglig på informationshanteringsenhetens externa webbplats. Därför ska den också uppfylla kriterierna för teknisk tillgänglighet. Exempelvis filer som kräver nedladdning bör undvikas. Mer information finns på <https://www.tillgänglighetskrav.fi/>.

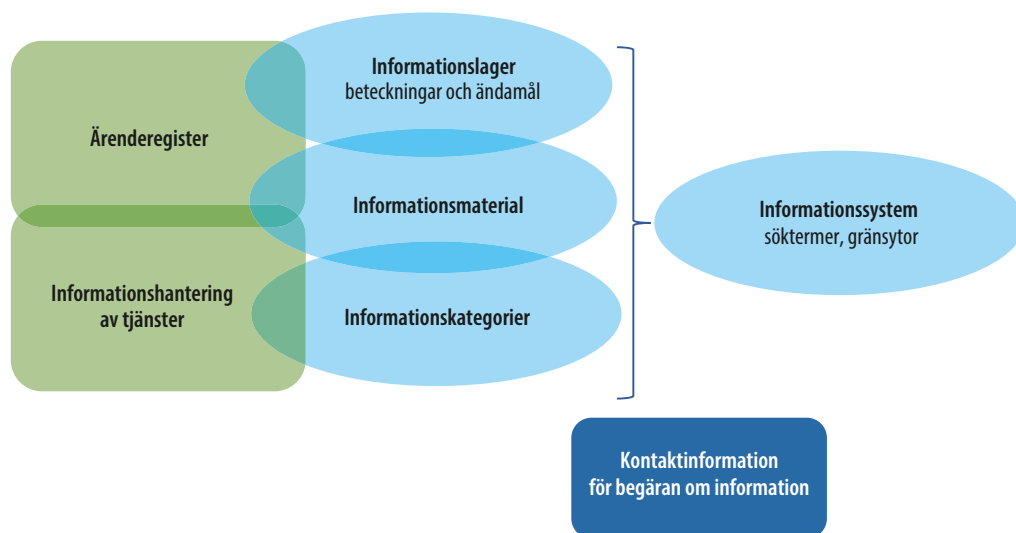
5 Ansvar för upprättande av beskrivning av handlingars offentlighet

Enligt 2 § 2 punkten i informationshanteringslagen avses med informationshanteringsenhet en myndighet med uppgift att ordna informationshantering i enlighet med kraven i lagen. Informationshanteringsenhetens ledning ska se till att enheten har definierat ansvarsfördelningen för genomförandet av informationshanteringen, inklusive beskrivningen av handlingars offentlighet. Sektorsövergripande kompetens kan med fördel användas vid organiseringen av uppgifterna för upprättandet av beskrivningen av handlingars offentlighet.

Figur 2. Exempel på lämpliga kompetensperspektiv vid upprättandet av beskrivningar av handlingars offentlighet.

6 Innehållet i beskrivning av handlingars offentlighet

Figur 3. Elementen av handlingars offentlighet.

Informationshanteringsenheten ska upprätta en beskrivning av handlingars offentlighet om de informationslager och ärenderegister som den förvaltar. Ärenderegister är ett register över aktuella ärenden, status för ärendebehandlingen och handlingar som anknyter till detta. Informationshanteringsenhetens ärenderegister utgör en logisk helhet som innehåller alla metadata om ärendebehandlingen. Hos de flesta informationshanteringsenheter finns uppgifter som hör till ärenderegistret i enhetens ärendehanteringssystem, men även i operativa informationssystem och i pappersform.

Till exempel en kommuns ärenderegister kan utöver metadata om de ärenden som hanteras i ärendehanteringssystemet utgöras av metadata om ärenden som hanteras i olika operativa system samt av manuella kundkartotek. Information hänförlig till kommunens ärenderegister kan till exempel finnas i operativa system inom småbarnspedagogiken, elevförvaltningen och hanteringen av den byggda miljön (beslut, tillstånd osv.). Informationshanteringen av tjänsterna sker i kommunens operativa informationssystem. En del av kommunens operativa system innehåller med andra ord informationsmaterial som hänför sig till såväl ärenderegistret som informationshanteringen av tjänster.

Informationshanteringsenheten ska i beskrivningen redogöra för sina samtliga informationssystem som innehåller uppgifter hänförliga till ärenderegistret eller informationshanteringen av tjänster. Av beskrivningen ska framgå hur informationshanteringsenhetens ärenderegister och informationshantering är uppbyggda. Informationsmaterialet i informationslagren ska beskrivas per kategori.

Beskrivningen av handlingars offentlighet upprättas om möjligt med stöd av informationshanteringsmodellen. Information som enligt informationshanteringsmodellen är sekretessbelagd får inte ingå i beskrivningen av handlingars offentlighet. Informationshanteringsmodellen ska innehålla en beskrivning av informationshanteringsenhetens informationslager. I beskrivningen av handlingars offentlighet anges följande uppgifter om informationslagren och informationsmaterialet i dem:

- Informationslagrets beteckning och ändamål.
- Kategorierna av informationsmaterial i informationslagret. Syftet med beskrivningen av informationsmaterialet enligt kategori är att bidra till öppenheten och göra det lättare att individualisera informationsbegäran.

Exempel på informationslagrets beteckning och ändamål:

Personalförvaltningens informationslager. Ändamål: Rekrytering av personal och hantering av anställningar.

Figur 4. Exempel på en kommuns informationslager.

Den som begär att få ta del av information ska kunna framföra sin begäran mödolöst till den myndighet som fattar beslut om utlämnandet. Denna myndighet och dess kontaktinformation kan meddelas för varje enskilt informationslager, informationsmaterial eller informationssystem. Informationshanteringsenheten väljer den nivå som betjänar medborgarna bäst. Det är också möjligt att ta emot informationsbegäran centraliserat på registratorskontoret.

Följande ska framgå av beskrivningen av handlingars offentlighet:

- Vilken myndighet som beslutar om utlämnande av information och myndighetens kontaktinformation.

Exempel: Myndigheten ber att informationsbegäran lämnas till registratorskontoret där de registreras för uppföljning av tidsfristerna. Registratorskontoret vidarebefordrar begäran till rätt personer i organisationen.

Beskrivningen av handlingars offentlighet ersätter de i 18 § 1 mom. 2 punkten i offentlighetslagen föreskrivna beskrivningarna av datasystem och uppgifterna i dessa system, såvida de gäller offentliga uppgifter. Delar av de tidigare datasystembeskrivningarna kan användas vid utarbetandet av beskrivningar av handlingars offentlighet.

Beskrivningen av handlingars offentlighet ska innehålla

- information om de informationssystem som innehåller uppgifter hänförliga till ärenderegistret eller informationshanteringen av tjänster
- exempel på söktermer på vilka det är möjligt att göra sökningar i informationssystemet.

Söktermer kan vara till exempel personens namn, personbeteckning, fastighetsbeteckning eller ärendenummer.

Av beskrivningen av handlingars offentlighet ska framgå om det finns öppen tillgång till informationsmaterialet via ett tekniskt gränssnitt. Med tekniskt gränssnitt avses en kommunikationsmetod för elektroniskt informationsutbyte mellan två eller flera informationssystem.

- Öppen tillgång till informationsmaterialet via ett tekniskt gränssnitt (ja/nej). Om det finns öppen tillgång till informationsmaterial via ett tekniskt gränssnitt ska det av beskrivningen framgå var informationen finns tillgänglig.

7 Upprätthålla beskrivning av handlingars offentlighet

Informationshanteringsenheten ska fastställa ansvaren och rollerna för underhållet av beskrivningen av handlingars offentlighet. Beskrivningen ska ses över och uppdateras regelbundet så att informationen i den är aktuell. Behovet av uppdatering ska övervägas i samband med varje betydande ändring av informationslagren eller informationssystemen. Uppdateringarna underlättas om det är möjligt att offentliggöra information på teknisk väg till exempel direkt via informationshanteringsmodellen.

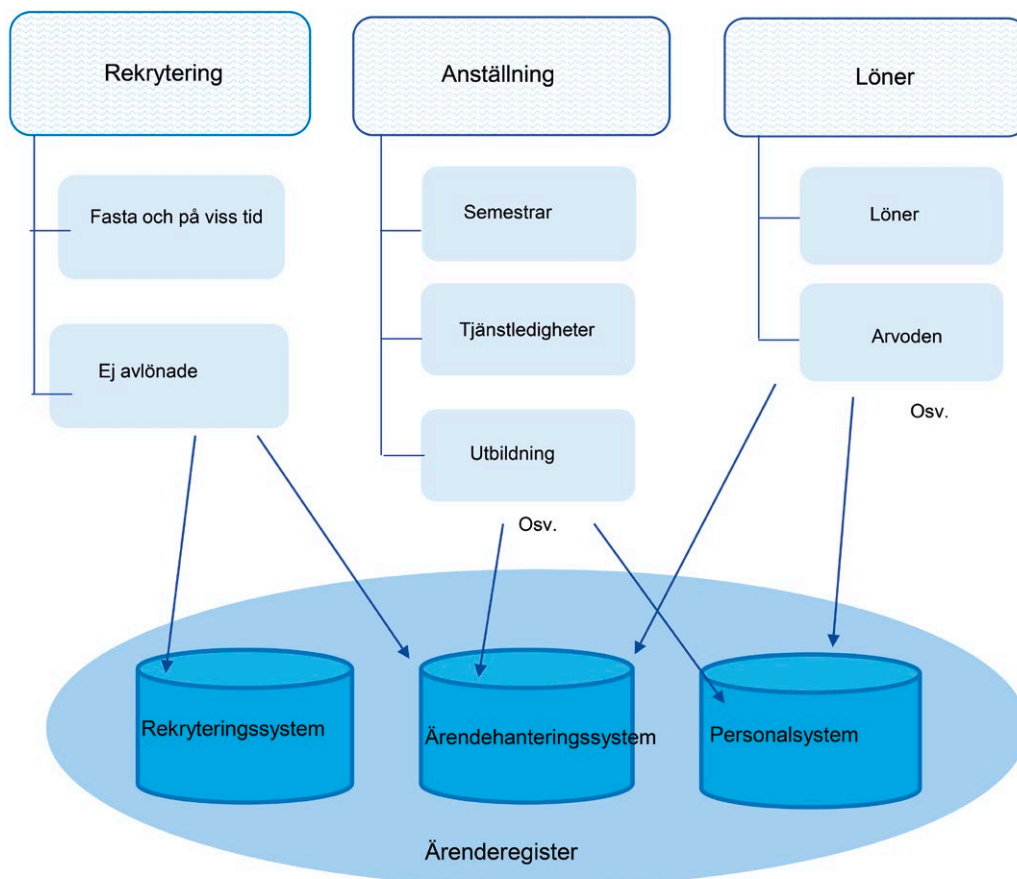
8 Vidareutveckla beskrivningen av handlingars offentlighet

Informationshanteringsenheten kan komplettera det innehåll som beskrivs i denna rekommendation så att det bättre motsvarar medborgarnas behov av information. Utveckling eller kvalitetsbedömning av beskrivningen kan med fördel ske i samråd med representanter för referensgrupper, som medborgarorganisationer.

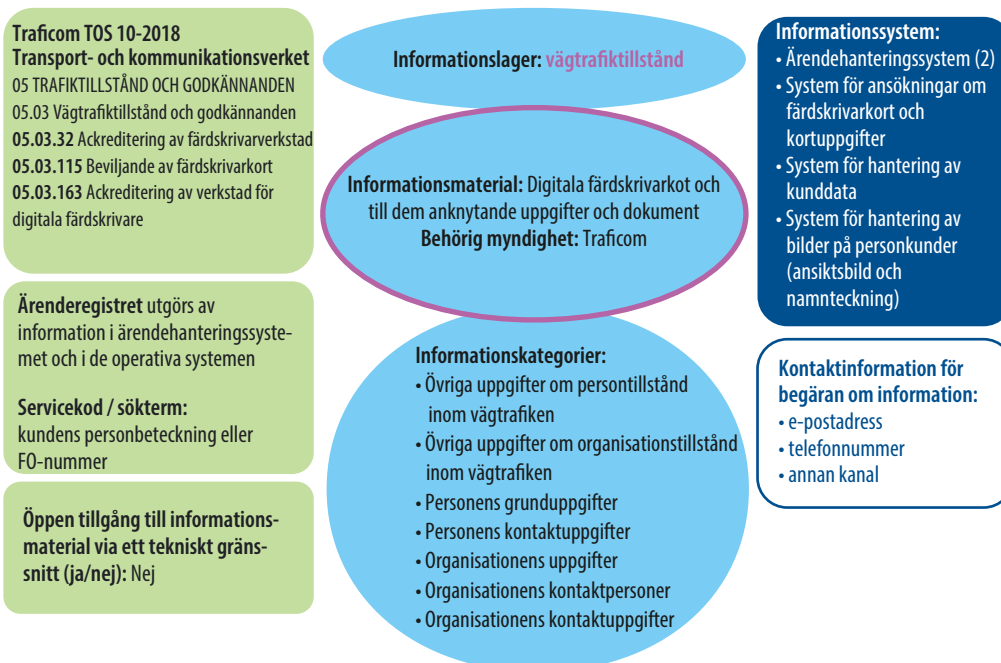
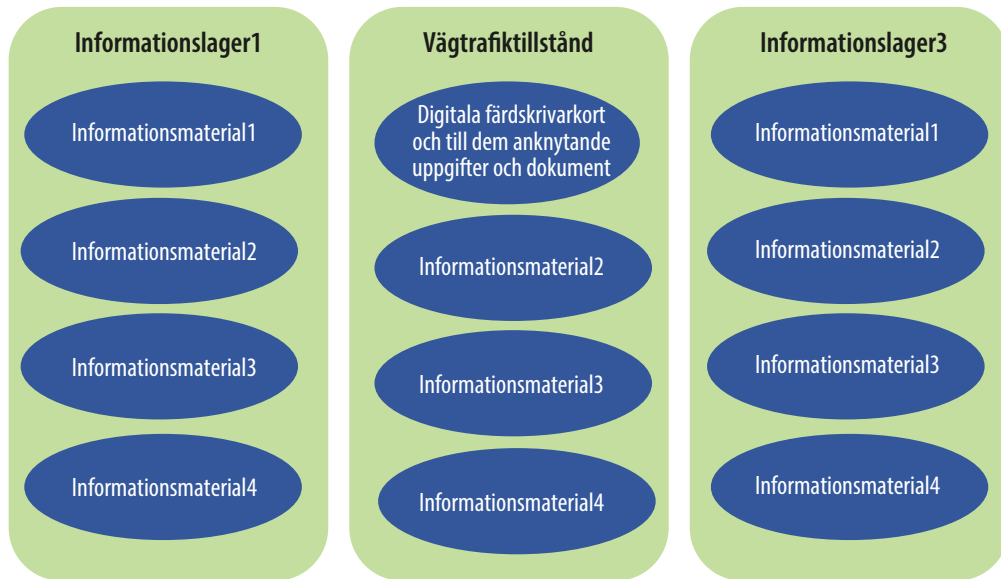
9 Checklista för innehållet i beskrivning av handlingars offentlighet

Innehåller/uppfyller informationshanteringsenhetens beskrivning av handlingars offentlighet följande:	
Beskrivning av logiskt ärenderegister (närmare beskrivning i samband med informationsmaterial)	Ja/Nej
Informationslagrens beteckningar och ändamål	Ja/Nej
Kategorierna av informationsmaterial i informationslagren	Ja/Nej
Myndighet som beslutar om utlämnande av information och myndighetens kontaktinformation	Ja/Nej
Information om de informationssystem som innehåller uppgifter hänförliga till ärenderegistret eller informationshanteringen av tjänster	Ja/Nej
Exempel på söktermer på vilka det är möjligt att göra sökningar i informationssystemet	Ja/Nej
Information om det finns öppen tillgång till informationsmaterial via ett tekniskt gränssnitt	Ja/Nej
Finns beskrivningen på enhetens webbplats	Ja/Nej
Har beskrivningen utformats med hänsyn till tillgänglighet	Ja/Nej
Har beskrivningen formulerats på ett sätt som är begripligt för kunden	Ja/Nej
Innehåller beskrivningen endast offentliga uppgifter	Ja/Nej
Har en utomstående part utvärderat beskrivningens funktionalitet	Ja/Nej

Bilaga 1 Exempel på innehållet i informationslager om personalen samt dess läge i informationssystemen och relation till ärenderegistret

Bilaga 2 Exempel på innehållet i informationslager om vägtrafiktillstånd samt dess läge i informationssystemen och relation till ärenderegistret

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

FINANSMINISTERIET

Snellmansgatan 1 A
PB 28, 00023 STATSRÅDET
Telefon 0295 160 01
finansministeriet.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-367-301-4 (pdf)

April 2020